

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף

עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]

מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת בבא בתרא

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאורייתא = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיה.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך

נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות

תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36

פעיה"ק ירושלים תובב"א

טל: 02(571-2016)

פ"י גט פשוט

גמ' קס. - קסה :

גט מקושר [אסמכתא: וכתוב בספר וחתום, ספר המקנה את החתום, ע"פ שלשה עדים; משום כהני דמגרשי - ושטרות לא פלוג]

להל' פשוט:

- (1) ב' עדים, (2) עדות מתוכו, (3) עדים נקראים עמו,
- (4) חתימה לא למעלה ולא מן הצד, (5) לא ירחיק עדים יותר משיטה,
- (6) חזרת השטר וא"צ שריר וקיים

מקושר:

- (1) ג' עדים - לכה"פ כמספר הקשרים (לחזקי' ישלים בקרובים, לבן ננס אפי' פסולים), יש חלק בין שיטה לשיטה,
- (2) מאחרין הזמן שנה - כמנהג האומה,
- (3) עדות מאחוריו - לרב הונא בין קשר לקשר - ויכתוב שריר וקיים, לר' ירמי' בר אבא:
- לרב חסדא כנגד הכתב לאורכו מלמטה למעלה (וא"צ שריר וקיים), למר זוטרא - לרשב"ם אף מלמעלה עד שורה תחתונה וכולם בשוה זה תחת זה
- תלה תיבה בין השיטים וקיימו בסוף כשר, אבל מחק במקום "שריר וקיים" וכשיעורו פסול לר' ירמיה ב"א - חתימת "ראובן בן" כנגד שורה א' "יעקב (עד" לתי' א') למעלה לאורכו צריך שיחזור מענינו של שטר בשיטה אחרונה (לרשב"ם לא לעיכובא) - שאין למדין משיטה אחרונה (בלי שריר וקיים)
- והרחקת עדים כשיעור ב' שיטין של כתב ידם (לרשב"ם - בלי שריר וקיים) פסול (חזקיה - יכול למלאותן בקרובים) - ר' יצחק בן אלעזר - ב' שיטין וד' אורין, עולא - וג' אורין, ר' אבהו - שיטה א' וב' אורין
- ב' שיטין בלא אורין או שיטה ומחצה כשר
- בין עדים לאשרתא - רב - מותר להרחיק ב' שיטין ויטיט [ב"ד אטיטא לא חתימי] ר' יוחנן - אסור להרחיק אפי' שיטה א' - שטר ועדים בשיטה א' כשר (ויקיימו מעדים שלמעלה), שטר בשיטה א' ועדים באחרת פסול [אין למדין מאחרונה]
- הוא ועדיו על מחק כשר - ולא סמכין על אשרתא שלמטה ממנו, וחותרין רק אם נמחק בפניהם שטר אנייר ועדים אמחק צריך לכתוב "אנחנו על מחק וכו'" בין החתימות שטר אמחק ועדים אנייר פסול
- פשוט ועדיו לאחוריו פסול [לרשב"ם - שלא נעשה כתק"ח]
- מקושר ועדיו מתוכו - ת"ק - פסול [רשב"ם - לא כתק"ח], ר' חנינא ב"ג - כשר [יכול לעשותו פשוט ואין כותבין שובר] הג' ר"ש מדעסויא - לרשב"ם חותמין כמקושר
- במקום שנהגו בפשוט ומקושר וא"ל "עשה פשוט" - ת"ק - קפידה, רשב"ג - מראה מקום { אל יספר בטובתו של חברו; אין אדם ניצול מהרהור, עיון תפלה (לרשב"ם - "תתקבל - שכוונתי"), אבק לשה"ר; רוב בגזל מיעוט בעריות והכל באבק לשה"ר }
- צירוף עדות - ת"ק - עדים צריכים לראות ביחד, וע"א בכתב וע"א בפה לא מהני ר' יהושע ב"ק - א"צ לראות יחד,
- אביי - ע"א בכתב וע"א בפה פסול (לרשב"ם שלנו - וגובה מבני חרי) אממר - ר' ירמי' - כשר (רשב"ם - אפי' מלקוחות [קלא])
- וצריך שיעידו יחד, ולר' ירמי' א' מכל ב"ד מצטרפין
- ר' נתן - אפי' יעידו זה אחר זה, לר' ירמי' אפי' בב' בתי דינים

רשב"ם קס.

מקושר - לרשב"ם כותב שיטה (רש"י גיטין פא: - או שתים) ומניח חלק וכופל, רש"י קידושין מט. - חלק ואח"כ כותב שיטה וכופל החלק על הכתב

גמ' קסה : - קסח.

יד בעל השטר אתחתונה בפירוש השטר

"כסף בדינרי" = כסף שוה ב' דינרי זהב; "זהב בדינרין" = זהב שוה ב' דינרין של כסף

סתירה - הולך בתר תחתון; בחסר אות א' מתחתון ילמד מעליון

אביי - "שית מאה וזוזא" - יקבל שית מאה זוז לרשב"ם / איסתרא (זוז) לר"ח וזוז

אביי - לא יחתום אלא אריש מגילתא, לא יסיים שיטה משלש עד עשר אא"כ חזר הסכום באמצע שיטה

אין כותבין שטר בלי השני למלוה, לוקח, אירוסין ונשואין, אריסות וקבלנות, בירורין ומעשה ב"ד

כתיבת גט ושובר לכתובה רק כשמכירין שם האיש והאשה

בעל נותן שכר גט [וכתב ונתן] [בזה"ז אשה - דלא לשהייה] ושובר,

לוה ולוקח וחתן ומקבל קבלנות נותנים שכר לשטר,

שטרי בירורין (טענותיהם, בירור דיין) ומעשה ב"ד - לת"ק שניהם נותנין, לרשב"ג שטר לכ"א

הוחזק ב' יוסף בן שמעון בעיר א' - מגרשין זה בפני זה

צריך חזקת שמו ל' יום או לאביי דקרו ליה ועני

ת"ח לא מידק ואין חסרון של חוזר ומגיד, וכיון דדק דק

רשב"ם קסו. - קסו:

דינרין למשמעות הרשב"ם - משמע רק כסף, דינרי משמע זהב אא"כ אמר כסף דינרי

ספקא דדינא המע"ה, ספק במעשה יחלוקו (כסומכוס)

חסר ב' אותיות בתחתון - הולך בתר תחתון

גמ' קסח. - קעב.

ר' יוסי - אסמכתא קניא, ר"י (להל') - לא קניא (אא"כ קנו בב"ד חשוב ובדלא אניס)

נקרע קרע של ב"ד (רב יהודה - מקום עדים וזמן ותורף, אביי - שתי וערב) פסול

נמחק שטר חוב - כותבין קיום, אבד (רשב"ם - בלי עדים) - אין כותבין,

אבד שטר מכר לחכמים כותבין (מזמן ראשון) בלי אחריות [דהדר טריף הלוקח מלקוחות, ולמ"ד

כותבין שובר - הלוקחות יפסידו פירות עד שהמוכר מראה שוברו]

לרשב"ג אין כותבין כלל [דלמא החזיר שטר למוכר וקונה במסירה]

יש לי שטר וחזקת ג"ש לרבי נדון בשטר, לרשב"ג בחזקה

לרב אבינא בלי חתימות מח' אי עדי מסירה או עדי חתימה כרתי; לאב"א מח' בטען שמצא אי

מודה בשטר צריך לקיימו; ואב"א לרבי צריך לברר ע"י השטר (ואם לא בירר - לרשב"ם הפסיד),

ולרשב"ג (רשב"ם להל') א"צ

פרעתין בפני עדים - לרבי צריך לבררם, ורשב"ג חולק

פרע מקצת חובו - ר"י - עדים מחליפים שטרו - מזמן ראשון

רב - ב"ד מחליפין [אלימי לאפקועי ממונא] ולא עדים [לרשב"ם - אין להם כח שליחות אחרת]

ר' יוסי - יכתוב שובר ללוה [לכופו לפרוע]

שטר מאוחר - לר"י כשר [אין כותבין שובר] חוץ משטרי מקח [שמא קנה בחזרה]

לר' יוסי פסול [נפיק חורבא דכותבין שובר (לר' הונא בדרי"י - כותבין רק על פרע במקצת)]

חוץ מכתוב בו זמן של שבת או יו"כ, בזה"ז מזכירין תוך השטר "אחרנוהו" או כותב שובר כפי

זמן השטר

רבא - לא יעשה שטר ק' לשתיים של נ', ולא להיפך, רב אשי - לא יעשה מק' לנ' ["אחרינא הוא"]

רשב"ם קסח. - קעב.

קיום שטר שנמחק - לרשב"ם - העדים עושין בפני ב"ד

לרשב"ם - להל' אותיות נקנות במסירה

לרבי יש לי עדים - ואמרו להד"ם - לרשב"ם לא הפסיד; בלא בירר בעדים לרשב"ם הפסיד
שטר קנין כותב זמן היום שנקנית [קלא]

גמ' קעב. - קעד :

עני ועשיר ירשו מרחץ ובית הבד שלא עשאן להשכיר - העשיר א"צ לקנות חלק העני,
לרשב"ם אין העני משכירו לאחרים

"לויתי ממך" - רבה - מהמוחזק בשטר, אביי ורב הונא לרשב"ם - חיישינן לנפילה דרבים

אין להוציא שטר על א' מב' יוסף בן שמעון

הם על אחרים - למשנתנו יכול, לברייתא לא [מח' אם אותיות נקנות במסירה (אולי מסר); ברייתא
כאביי דצריך ראי' שמסר, משנה כרבא דא"צ (חוץ מאחין [שמטו מהרדין] ולוקח שדה אחר ג'
שנים)]

זה על זה - למשנתנו לא, לברייתא ב' - יכולין [מח' אי כותבין שטר ללוה בלי מלוה, רשב"ם במשנה -
החזרתיו לך כשפרעת הלואה]

לוה שמצא שובר יכול לדחות שניהם (רשב"ם - אא"כ מודה שחייב לא' וכתבו הרשאה ז"ל)
יכתבו משולשין, סימן, כהן, דורות

יד בעל השטר אתחתונה - ספק איזה פרוע, "חוב לך בידי פרוע" - הכל פרוע, לוקח צריך ראי' מה מכר
ערב משתעבד באמירה [אנכי אערכנו (קבלנות)], כי ערב זר, אם ערכת לרעך, רב אשי - בהנאה דמהימן
גמר ומשתעבד (רשב"ם - ומלוה עושה שליחות הערב)
חוץ מרבי יהודה לאמימר דאסמכתא לא קניא (ורב אשי חולק)

ר"ת - ערב סתם - בתחלה יתבע לזה

ע"מ שאפרע ממי שארצה - א"צ לתבוע לזה אי אין לו קרקע

קבלן - ת"ק (להל') - אפי' יש ללוה יכול ללכת לערב, רשב"ג - אינו יכול

נושא ונותן ביד (ולאמימר תן ואני נותן) - יפרע מערב ולא לזה

רב הונא - ערב - הלוהו ואני וערב, פורע, חייב, אתן; קבלן - תן לו ואני קבלן, פורע, חייב, אתן
הלוהו ואני קבלן, תן לו ואני ערב - ר' יצחק - בתר לשון ערבות או קבלנות
רב חסדא - הכל לשון קבלנות חוץ מהלוהו ואני ערב,
רבא - הכל לשון ערבות חוץ מתן ואני נותן, ואני קבלן (לרשב"ם)

נכסי לזה כערב ואין יורדין להן תחלה

רב הונא בדר"י - ערב גובה קרקע מיורשין קטנים מלוה ע"פ כשאין חשש צררי (חייב מודה, מת
בשמתיא, אביהן אמר תנו, רבא - מלוה גוי (ורב אשי חולק))

ר"פ - ערב ישלם [יתומים קטנים לאו בני מצוה לפרוע] חוץ משטר לרשב"ם [חוב ולא מצוה]
ערב גובה מיורשין (ובלי שבועה) רק אי כתב בשטר "התקבלתי ממך"

ערב דכתובה לא משתעבד [מצוה דקעביד], חוץ מאב לבן -

רשב"ג - כשיגרש ידירנה הנאה - שלא יחזירה [קנוניא על ערב]

קבלן דכתובה וערב דבע"ח - י"א משתעבד רק כשיש נכסי לבעל וללוה
וי"א (להל') ממ"נ משתעבד

רשב"ם קעב: - קעד.

"היום" בגט - לרשב"ם - דצריך ידים מוכיחות דנתגרשה מיד

לרשב"ם - בזה"ז גובין מיורשים (קטנים) אף מטלטלי משום נעילת דלת

גמ' קעד: - קעו :

רב ושמואל - שכ"מ שאמר מנה לפלוני בידי - אי לא אמר תנו אין נותנין [שלא להשביע בניו],
חוץ: מנקיט שטר מקויים [אינו עושה קנוניא על בניו/הקדש], תנו = קיום, תבעוהו

שכ"מ שאמר תנן מנה לפלוני ויתומין אומרים "חזר אבא ואמר פרעתי" אין נאמנין אא"כ אמרו דפרע
אח"כ; "פרענו" נאמנים

רבא - שכ"מ שהודה אין צ"ל אתם עדי [אין משטה בשעת מיתה] ואצ"ל כתובו [ככתובין]

עולא - שעבודא דאו' ועל פה גזרו משום פסידא דלקוחות
רבה - שעבודא לאו דאו' ובשטר גזרו משום שלא תנעול דלת

רב ושמואל - מלוה ע"פ אין גובין מיורשין ולא מלקוחות [שעבודא לאו דאו']
חוץ ממעשה ב"ד [לרשב"ם - כמלוה בשטר]

ר' יוחנן ור"ל - גובה מיורשין ומלקוחות [שעבודא דאו']
ר"פ - הל' - גובה מיורשין [שלא תנעול] ולא מלקוחות [אין קלא]

כתב ידו גובה מבנ"ח אפי' בהנפק - אא"כ יש עדי מסירה [שעבד נפשו משעת כתיבה, רשב"ם - עדי
מסירה כאילו נחתמו]

ערב אחר החתימות - ר' ישמעאל, ר' יוחנן להל' - מבנ"ח (וכן ערב למי שחנוק),
בן ננס - אינו ערב [לא על אמונתו הלוהו]

קודם חתימות - רב ור' יוחנן - "פלוני ערב" - מבנ"ח, "פלוני ערב" - ממשועבדים
שמואל - ערב א"צ קנין אלא בחנוק, ר"נ - צריך קנין חוץ מערב דב"ד [הנאה דמהימן]
להל' בשעת מתן מעות - א"צ, לאחר - צריך חוץ מערב דב"ד

רשב"ם קעה:

רשב"ם - שעבודא דאו' [יוציא אליך העבוט]; לאו דאו' [קרא למשכון שלא בשעת הלואה]

הדרן עלך מסכת בבא בתרא